

William Fovet*

Τον Φεβρουάριο του 1995, η υπουργός πολιτισμού Margot Wallström, η υπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ Mona Sahlin, καθώς και άλλοι υπουργοί της σοσιαλ-δημοκρατικής κυβέρνησης συγκρότησαν πολλά συμβούλια για να διαφωτίσουν το κοινό σχετικά με σημαντικά ζητήματα πολιτισμού, ΜΜΕ και ισότητας των δύο φύλων.

Τα μέλη αυτών των συμβουλίων στρατολογήθηκαν μεταξύ των διανοουμένων, αλλά, παραδόξως, αυτό το γεγονός πέρασε απαρατήρητο σε πρώτο στάδιο. Έπρεπε να περιμένουμε το καλοκαίρι για να γίνουμε μάρτυρες μιας ασυνήθιστης συζήτησης στα «πολιτιστικά» των εφημερίδων. Το θέμα ήταν απλό όσο και τετριμμένο: μπορούν άραγε οι διανοούμενοι να λάβουν μέρος στην εξουσία χωρίς να θέσουν σε κίνδυνο την ακεραιότητά τους; Το ερώτημα ήταν ιδιαίτερα νόμιμο τη στιγμή που η Mona Sahlin ενέκρινε μια επιχορήγηση ενός εκατομμυρίου κορωνών στην Suzanne Osten, σκηνοθέτιδα και μέλος ενός από αυτά τα συμβούλια. Επίσης έγινε πολύς θόρυβος σχετικά με τον συγγραφέα Θεόδωρο Καλλιφατίδη που, αν και πρόεδρος της σουηδικής PEN, δέχτηκε να προεδρεύσει σε ένα από αυτά τα περίφημα συμβούλια. Τέλος, το ευρύ κοινό ενδιαφέρθηκε για τη συζήτηση όταν ο επιτυχημένος συγγραφέας Jean Guillou δήλωσε στην τηλεόραση ότι ο νέος σύμβουλος Rikard Wolfe είναι κίναδος. Ο Guillou το μετάνιωσε γιατί αυτή η λέξη είναι πολύ φορτισμένη στα σουηδικά. Τελικά, επικαλέστηκαν ειδικούς, ρομανιστές και λοιπούς, για να αναλύσουν το νόημα του υβριστικού χαρακτηρισμού που χρησιμοποίησε αυτός ο «κατά το ήμισυ Γάλλος». Ο Guillou αναγκάστηκε να ζητήσει δημόσια συγγνώμη, αλλά, σε τελευταία ανάλυση, κέρδισε σε δημοτικότητα.

Σ' αυτή τη χώρα δεν υφίσταται καμία ασυμβατότητα, στο βαθμό που ο καθένας έχει δική του άποψη για τα πράγματα, τους ρόλους και τις αρμοδιότητες. Ίσως να απατώμαι, πάντως η κυβέρνηση στρατολόγησε τον Καλιφατίδη επειδή βέβαια είναι ένας ταλαντούχος συγγραφέας, αλλά επίσης και κυ-

ρίως επειδή έχει ελληνική καταγωγή και γνωρίζει καλά τα προβλήματα των μεταναστών· τον τραγουδιστή και ηθοποιό Wolfe όχι για τις ερμηνείες του Jacques Brel αλλά επίσης και κυρίως επειδή δεν έκρυψε ποτέ την ομοφυλοφιλία του· την Agneta Stark και τη Maria-Pia-Boethius (η οποία τελικά αποσύρθηκε) όχι για την ιδιαίτερη οξυδέρκεια των λόγων τους, αλλά επίσης και κυρίως για τη μαχητικότητα τους και τη φήμη που απέκτησαν ως επικεφαλής του ριζοσπαστικο-φεμινιστικού δικτύου που αποκαλείται *Stödstrumporna*.

Εν ολίγοις αυτή η κυβέρνηση αποδεικνύει την πολιτική της ορθότητα. Έχει ήσυχη τη συνείδησή της γιατί υπερασπίζεται, τουλάχιστον θεωρητικά, την υπόθεση των μειονοτήτων, είτε είναι εθνικές είτε σεξουαλικές. Και οι αυτοαποκαλούμενοι σύμβουλοι, επιδοτούμενοι ετησίως με σαράντα χιλιάδες κορώνες, δεν έχουν τη δυνατότητα να εκφέρουν μια ηχηρή φωνή διαμαρτυρίας. Δεν υπάρχει τίποτα το καινούργιο γιατί όλοι αυτοί οι άνθρωποι είναι γνωστοί από τη μι-

κρή οθόνη όπου κάθε καλή συζήτηση είναι μια ευγενική ανταλλαγή απόψεων, μια υποχρεωτική ομοφωνία σουηδικού τύπου. Χωρίς να θέλουμε να θίξουμε την Margot Wallstrom, οι σκηνοθέτες, οι χορογράφοι και οι δημοσιογράφοι της είναι απλούστατα βεντέτες, πολιτικάντηδες και δικολάβοι. Αλλά το πιο ενδιαφέρον σε αυτή την ιστορία είναι ότι τα «συμβούλια των διασήμων», άπαξ και πέρασε η μπόρα των σκανδάλων, αναλύθηκαν αυστηρά από τους «ελεύθερους» (υπάρχουν ακόμα!) διανοουμένους στις πιο σοβαρές πολιτιστικές στήλες σάμπως να επρόκειτο για συνελεύσεις προσώπων που ήταν διεφθαρμένα πριν πάρουν τη θέση των μουσικοσυμβούλων της εξουσίας. Εδώ βρίσκεται η ιδιοτυπία της σουηδικής διάνοησης σήμερα: φαντάζομαι ότι οι Γάλλοι διανοούμενοι δύσκολα θα δέχονταν στις τάξεις τους μια παλιά σταρ όπως η Μπριζίτ Μπαρντό, έστω κι αν ένιωθαν συμπάθεια για την υπεράσπιση των νεογνών της φώκας· αλλά στη Σουηδία ο διανοούμενος δεν αντιλαμβάνεται αυθόρμητα τη διαφορά ανάμεσα στον πνευματικό άνθρωπο που υποστηρίζει την άποψή του με συγχροτημένα επιχειρήματα και την τηλεοπτική διασημότητα που μιλάει για την προσωπική της εμπειρία του περιθωρίου.

Μετάφραση από τα γαλλικά

Κωστής Παπαγιώργης

Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών

Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης

ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΙΟΜΗΚΑΙΔ